

אודיסאוס אליטיס

צלילי היקינטון

מיוונית מודרנית: דספינה שרמיסטר וחיים פסח

אודיסאוס אליטיס: קווים לדמותו

אודיסאוס אליטיס נולד ב־1911 בהרקליון שבאי כרתים. שמו המקורי היה אודיסאס סוסוס אֶלְפֹּנְדִּילִס, אך הוא בחר לפרסם את יצירתו בשם אחר מתוך התחשבות באינטרסים של משפחתו, משפחת תעשיינים שבן־משפחה משורר לא היה מוסיף לה כבוד. שכן, כך סיפר מאוחר יותר, "בני המעמד של משפחתי התייחסו בבזו לאמנים ולאנשי רוח וחששו לשמם הטוב". מוצאה של משפחתו היה מהאי לסבוס, ולעובדה זו נודעה השפעה גדולה על שירתו. אליטיס הרבה לתרגם מיוונית קלאסית ליוונית מודרנית, ובראש וראשונה תרגם את שירתה של ספּו מלסבוס, שהחשיב אותה כקרובת משפחה, אף כי מבוגרת ממנו מעט. "אמנם לא נולדתי בלסבוס", כך כתב, "אבל כאשר אני מגיע לשם אני חש בכל עלה של עץ וזית את מהותה של הזהות שלי".

כשהיה בן שבע חווה אליטיס את האבל הראשון בחייו במותה של אחותו היפה מרסיני שנפטרה בגיל עשרים ממגפת השפעת הספרדית ששטפה אז את אירופה. ארון המתים ובו גופתה הונח בבית על השולחן שעליו היתה כותבת ומציירת. אליטיס אימץ את השולחן הזה והוא שימש אותו בכל מסעותיו. שבע שנים מאוחר יותר נפטר אביו. אבדות אלה הותירו חותם עמוק בנפשו, והוא חיפה בשירתו על הכאב בהינומה של דימוי אור השמש.

מאוחר יותר עברה משפחתו להתגורר באתונה, והוא החל ללמוד שם משפטים. אך ב־1936 נטש את לימודיו, התגייס ועבר קורס קצונה. עם הכרות המלחמה של ממשלת מוסוליני על יוון, באוקטובר 1940, השתתף בקרבות בגבול אלבניה. בפברואר 1941 חלה בטיפוס והיה במצב קריטי. על אף מצבו הקשה, יום לפני פלישת הצבא הנאצי ליוון העדיף לחזור לאתונה ובלבד שלא ייפול בשבי הגרמנים. ב־1948 יצא לפריז ושם שהה שלוש שנים, בחסותו של מבקר האמנות והמוציא לאור היווני־צרפתי טריאדיס. היו אלה שנים מוכנונות מבחינת התפתחותו כמשורר. "שם התוודעתי למגמות החדשות, מפול אֶלואר שחשף בפני דרכים חדשות בשירה, אך לא היה קיצוני כאנדרה בֶּרְטוֹן ההיפר־רֶאליסטי". אליטיס התייחס לסוראליזם של ברטון כאל אמצעי, לא כמטרה לעצמה. הוא שאל מהסוראליזם את המאגיה ודחה את הקיצוניות היתרה.

לקוראים התגלה אליטיס לראשונה ב־1935 כשהיה בן 24. כבר בשיריו הראשונים ניפרה ראיית העולם שלו, שמבחינה אסתטית היתה מהפכנית מכל המקובל עד אז בשירה היוונית. על אף הקרבה האקלקטית שלו, לדבריו, למשוררים צרפתיים כפול אלואר ולפייר רֶוֶרְדִי, יצירתו המטפיזית של אליטיס קרובה יותר לשירתו המיסטית־מקראית של ויליאם בלייק, האנגלי

בן המאה התשע-עשרה. את לורקה אהב ותרגם ליוונית. במבנה השירים ובאוצר המילים הוא קרוב יותר לאונגרטי האיטלקי. אך הוא ספג השפעות ברורות גם משירתם של הֶלְדֶרְלִין ועזרא פאונד, ובמיוחד מהמשורר היווני סרנדריס שדגל בשקיפות בשיר. אליטיס שם את הדגש במילה הבודדת ולא ברצף, כפי שהיה מקובל עד אז בשירה היוונית. המשוררים בני דורו כתבו בשפה גבוהה ואילו הוא טבע מילים חדשות והביא לשיריו מאוצר המילים של השפה העממית. דימויים של אור ושמש מאפיינים את כל שירתו. "לשתי את השמש בשירתי כשם שהרעב לש לחם בחלומי", העיד על עצמו. אמרו על אליטיס שהיה אסטרונאוט נצחי על פני השמש. הוא נתן ביטוי ללא-מודע באמצעות דימויים מוחשיים.

דמויות אדם כמעט שאינן קיימות ביצירתו, ורבים מהמבקרים קבלו על כך. ואכן, שירתו של אליטיס מתרחקת מענייני היום-יום. דומה שאין בה ממד חברתי, ובוודאי לא רגישות פרולטרית. הוא בחר בדרך של "אמנות-לשם-אמנות", התנגד לשירה מגויסת וסירב להקריב את שירתו על מזבח הסוציאליזם הראליסטי. עם זאת, אליטיס עצמו דחה מכל וכל את הטענה על היעדר מסרים חברתיים ופוליטיים בשיריו: "מסרים כאלה אכן מצויים בשירי", הוא אמר. "לפעמים הם אפילו שקופים, אבל תמיד בדרך העוקפת את האמירה הלוגית ומתחברת לעולם החושים." בהזדמנות אחרת קבע אליטיס: "רק באמצעות החושים אתה מגיע אל השכל." הוא לא התחבר אף לאחת מהתנועות והאסכולות בשירה בת זמנו וניסה לשלב בשיריו גישה רדיקלית ומאגיה. "ספינותיו העצומות של ואלרי הגדול כבר עוגנות בנמל כלשהו", אמר, "אך אורה של ספפו עדיין בוהק מעלינו."

התמזל מזלו של אליטיס שיכול היה להתמסר לכתיבה ללא דאגות פרנסה. מעולם לא נאלץ לעבוד או לרכוש מקצוע. הוא לא נשא אישה ולא הקים משפחה. תחת זאת הרבה לבלות עם חברים בני המעמד הגבוה, יצא למסעות רבים וחווה הרבה הרפתקאות ארוטיות. הוא בז ללחץ הזמן: "עדיף בעיני שעות מפיק ריח ורדים משעות המורה על הזמן", הכריז. ומעל לכל תיעב ממוצעות: "בכל מקום ממוצע – שם אינני קיים", כתב.

בשנת 1979 היה אליטיס למשורר היווני השני (אחרי סֶפֶרִיס) שזכה בפרס נובל לספרות. בפרס זיכתה אותו יצירתו אקסיון אסטי (1959), "יאה הוא". מחוץ ליוון היה ידוע בעיקר בזכות הלחנותיו של תאודורקיס לשיריו, אך ביוון עצמה היה אלמוני למדי עד לקבלת הפרס. אליטיס מת ב־1996, בן 85. הוא ביקש להיקבר ללא כל הספדים. הוא יצא למסע ארוך בשמים, כפי שכתב ב"מונוגרמה": "הפעמונים פורצים בשמים, את שומעת, / נתיב עמוק עבורי..."

כמה מחשבות על אליטיס ועלינו

אני מבקש לשתף בכמה מחשבות עלינו ועל אליטיס, וליתר דיוק, על המשוררים העבריים בני דורו של אליטיס ויחסם למקום שבו הם חיו. תקופת חייהם של שלושת המשוררים העבריים בני דורו של אליטיס, לאה גולדברג, נתן אלתרמן ואברהם שלונסקי, מקבילה במידה רבה לתקופת חייו של אליטיס, יליד 1911, אף שהוא האריך ימים אחריהם. גם לאה גולדברג נולדה ב־1911, ואילו אלתרמן נולד שנה אחת קודם לכן. שלונסקי נולד ב־1900. מקורות ההשראה

של המשוררים הללו שונים כמובן לחלוטין ממקורות ההשראה של אליטיס, שהזכרתי קודם. עם כל ההבדלים ביניהם, כל השלושה קורצו מחומריה של השפה והתרבות הרוסית, לא המערב-אירופית ולא היס-תיכונית. חשבתי על ההבדל התהומי ביחס למקום בין אליטיס לכל אחד מהמשוררים הללו. שירתו של אליטיס רוויה באלמנטים של הטבע היווני – היס, אור השמש, הפריחה. הדבר שונה בתכלית אצל שלונסקי, אלתרמן וגולדברג, אף שלכל אחד מהם יחס שונה לארץ החדשה, הארץ שאינה תבנית נוף מולדתו: שלונסקי מתייחס לארצו החדשה במין קדושה חילונית, כמו אל חפץ זר ויקר, ולא בשום פנים כאל ארץ שבה גדל, לא באורח טבעי ואפילו מלאכותי למדי. כך, למשל בשירו "עמל" מן המחזור "גלבע": "עוטפה ארצי אור כטלית / בתים ניצבים כטוטפות / וכרצונות תפילין / גולשים כבישים, סללו כפיים". המקום של אלתרמן הוא דווקא העיר, וליתר דיוק העיר תל אביב. גם כאן אני, כיליד תל אביב, מזהה מיד את ההתפעלות וההתרגשות של מי שמקרוב בא, לא של יליד המקום. כך למשל הוא כותב בשירו "דצמבר": "דצמבר – / חודש מקוטר / ריחות תפוח ומטר, / אתה נותן כוחות גנוזים / להרוגי התמוזים, / אתה יודע להשיב / מעט אביב לתל אביב". המדובר הוא במי שנקרעו מנוף מולדתם, המנסים לאמץ ללבם את נופי הארץ החדשה, אך שלא כאצל אליטיס השלם עם המקום שלו בכל לבו, אצלם גם בעצם ההתפעלות, בולטת תחושת הזרות. ודווקא לאה גולדברג נותנת לתחושת הניכור ולקונפליקט הרגשי בין האהבה לשתי אדמות מולדת – ביטוי ישיר וכן. וכך היא כותבת בשיר בעל השם המשמעותי כל כך: "אורן": כאן לא אשמע את קול הקוקייה / כאן לא יחבוש העץ מצנפת שלג / אבל בצל האורנים האלה / כל ילדוטי שקמה לתחיה. // צלצל המחטים: היה היה... / אקרא מולדת למרחב השלג, / לקרח ירקרק כובל הפלג, / ללשון השיר בארץ נכרייה. // אולי רק ציפורי-מסע יודעות – / כשהן תלויות בין ארץ ושמים – / את זה הכאב של שתי המולדות. // אתכם אני נשתלתי פעמיים, / אתכם אני צמחתי, אורנים, / ושורשיי בשני נופים שונים."

אצל אליטיס, לעומת זאת, יש נוף ילדות אחד, נוף היס-תיכונית המובהקת, וללא שום אמביוולנטיות. יש "גדרות האבן, מבעד למשוכות", יש "קורת העץ עם האריג המרובע על הקיר", יש "בית עם קנוקנות הגפן", ואת אלה ואחרים נפגוש מיד בשירו. אליטיס, כדבריו, "חש בכל עלה זית את מהות הקיום שלו", וכישראלים בני דור ראשון או שני או שלישי, שעדיין נושאים במידה רבה את נוף ילדותם של הורינו וסבינו, זה בדיוק הדבר שמעורר בנו קנאה.

ח"פ

I

עצרי מעט, סמוך לדממה, אספי את שער הלילה של זו החולמת
את גופה העירם. אפקים רבים לפניך, מצפנים רבים וגורל אחד השורד
ללא לאות מקץ כל חמשים ושנים קלפיה.
ואז, חוזרת ופותחת דבר אחר בידך,
מעניקה לה פנינים בעבור תשוקה אחת,
אי קטן של שנה.

עצרי מעט, סמוך לדממה, חבקי בזרועותיך את העגן העצום
המולך במעמקים, עוד מעט ינסק לעננים. ואת לא תביני,
אך תבכי, תבכי שאנשק אותך. וכאשר אפער סדק בשקר,
אשנב קטן וכחל בשכרון החושים – עוד תשכי אותי.
צללית קטנה וקנאית של נפשי, מפיקה צלילים
באור הירח.

עצרי מעט, קרוב יותר אלי.

II

כאן, בלחשושי הבסר של התשוקות, חשית לראשונה
באשר המיסר את החיים. צפורים גדולות ועלומות
קרעו את בתולי עולמן. על פני סדין פרוש חזו
ברבורים את שירתם לעתיד לבוא,
ובמים החלו פתולי הלילה לחבט בכנפי חלומותיהם,
מזהים את ישותם בזרועות הפרושות לקראתם.
אבל הצעדים שלא מחו את יערותיהם
עצרו בכפה הכחלה של השמים ושל עיניה.
מה בקשו שם? מהו אותו חטא שמיימי
שעורר את פעימות יאושך? לא האגם, אף לא תחושתו
ולא החזיון של ידים שהבינו זו את זו השכילו מעולם
לעורר ערגה ורדה שפזאת.

III

וְלֹד שֶׁל הַצִּלְחָה מוֹאֲרֶת – יוֹם שֶׁעָלָה בְּעַמָּל רַב מֵעַל עֲקֻבוֹת הַלֹּא־נוֹדָע.
כָּל כֹּמֶה שֶׁנִּשְׁלַם עַל דְּמָעָה, כִּי הִיא מִתְרַחֶקֶת מִהִשְׁמָשׁ,
וְאַתָּה, שְׂאֵת זְמַנָּךְ לוֹעֶסֶת כְּמוֹ עַלִי דְּפָנָה מְרִים, הוֹפֶכֶת לְיוֹנָה הַמְּבִשֶּׁרֶת
נִסְיָקָה נְעִימָה אֶל הַנֶּצֶח.

IV

חֶמֶשׁ סְנוּנִיּוֹת, חֶמֶשׁ מְלִים בָּאוֹת לִקְרֹאתָךְ
וְכָל הַבְּהֵק מִתְמַקֵּד בָּךְ. בְּטָרֵם תִּהְפְּכִי לְעֵשֶׁב,
אֶת צִלְמָךְ תוֹתִירִי עַל פְּנֵי הַסֵּלַע הַכּוֹאֵב שֶׁאֵשׁ מִשְׁתַּלְהֶבֶת בְּתוֹכּוֹ.
בְּטָרֵם תִּהְפְּכִי לְטַעְמָה שֶׁל הַבְּדִידוֹת תוֹתִירִי נֶפֶךְ גַּעְגּוּעַ עַל הַקּוֹרְנִית,
וְאֲנִי מִגִּיעַ תְּמִיד הַיָּשָׁר לְתוֹךְ הַהַעֲדָרוֹת. צִלִּיל אֶחָד מִשְׁמִיעַ הַנַּחַל,
וְכָל מָה שֶׁאֲמַר וְכָל מָה שֶׁאֶהֱב יוֹתֵר בְּצִלוֹ לֹא־נִגּוּעַ.
הַתְּמִימוֹת וְחִלּוּקֵי הַנַּחַל בְּמַעֲמָקֵי בְּהִירוֹת אַחַת וְתַחוּשָׁה צְלוּלָה כְּבִדְלָח.

V

אֲנִי חוֹלֵף וְקוֹטֵף אֶת פְּלוֹיֹמַת נְעוּרֶיךָ, וְשִׁמְךָ מַעֲתָה יִקְרָא הַשּׁוֹלֵטֶת.
בְּכַף יָדְךָ הַקֵּטְנָה נּוֹצְצִים הַמִּים. הַעוֹלָם מִסְחָרֵר אֶת יָמָיו
וּבִשְׁכָּרוֹתָיו שׁוֹתֵל צְרוּר פְּרָחֵי יְקִינְטוֹן.
כָּבֵד לְמַחֲרַת תִּהְיִי הַזֶּה הַרְשָׁמִית
בְּדַפֵּי הַסּוּדִיִּים.

VI

גַּם כְּשֶׁפָּנִיךְ הַשְּׂמִימִיִּים לֹא יִהְיוּ עוֹד, יִשְׁרְדוּ עֲצִים אֶלָּה
וּלְלֹא קִשֵּׁי יִסִּיט הַחֲבוּק אֶת הַטֵּל וְהַעוֹלָם יוֹתֵר חֲרוּת שֵׁם.
הוּא, הַמְּלִים הַחֲתוּמוֹת שֶׁנוֹתְרוּ מִתַּחַת לְקִלְפוֹת הַתְּקֻנָּה.
בְּעֵנָפִים הָרַעְנָנִים, הַגּוֹזוּמִים שֶׁל יוֹם נִהְדָּר –
הַמְּלִים הַחֲתוּמוֹת שֶׁהִכְאִיבוּ לְעֶצְמוֹן
וְהִפְכוּ לְגִאוֹת.

VII

התרגשות. צמודים או פרוידים רוטטים עלי הצפצפות
הנעים ברוח. עוד לפני עיניך היא המבריקה
את הזכרונות, את חלוקי הנחל ואת האשליה.
הזמן זורם ואת נצבת בתוכו ללא ניע, ואני מהרהר במי
שמאנו לקרש הצלה, שמתחת לריסיהם אוהבים את האור
וכאשר נופלת השנה על עפעפיהם עדין קוראים
בכפות ידיהם.
ואני מבקש לסגר את המעגלים שפתחו אצבעותיך
ומעליהן להניח שמים, לבל תשמע
מלה אחת נוספת.

דברי אלי. דברי אלי על הדמעות.

VIII

בעמק הלחן אותם הדברים דבקים בך,
אך צורתם נהפכת. החיים תמיד מחקים את עצמם.
ואת, זרחן בכף ידך, פוסעת ללא הגה בינות לסיבי גורל אדיר
ושערך ספוג בתפלת מנחה, מרכך את הזכרונות
מעל צלילי הקול באור ראשון
של השחר.
ודק: הקול שפעם שכחת, עכשו בוקע בחוזך.
האלמג הזה שבו ער לבדו הוא ההבטחה
שמעולם לא קימת והאש הזאת שאימה לכלותך
היא הסחרור הקל שקושר אותך בסגליות שגוועות בגון היסורים.
שנינו יחד במסע בעמק הלחן.

IX

לא עשיתי עוד דבר. לקחתי אותך כשם שאת לקחת
את הטבע בבתוליו וקדשת אותו עשרים וארבע פעמים

בַּיָּם וּבַיָּעַר. לִקְחָתִי אוֹתָךְ בְּאוֹתוֹ הָרֵטֵט שֶׁבִּלֵּל אֶת הַמַּלִּים
וְנִטַּשׁ אוֹתָן הֶרְחַק, כְּמוֹ צְדָפוֹת פְּעוּרוֹת שֶׁאֵין לָהֶן תַּחֲלִיף.
לִקְחָתִי אוֹתָךְ כָּבֶת לִוְיָהּ בְּאַבְחַת בָּרֶק, בִּירְאֵת כְּבוֹד, בְּדַחַף.
עַל כֵּן, בְּכָל יוֹם שֶׁהָיָה מִתְכַּנֵּץ לִבִּי וְעוֹד מִתְכַּנֵּץ וְאֵת הוֹלָכָת וּמִתְפּוֹגְגָת,
מִנְצִיחָה אֶת נוֹכְחוּתָךְ וְיוֹצֵרֶת רְחוּק שֶׁל אֵל,
אֲשֶׁר תּוֹסֵס וְלֹא מְסַבֵּר.
לֹא עֲשִׂיתִי דְבָר מְלֵבֵד לַחֲקוֹת אֶת מָה שֶׁמְצֵאֵתִי בָּךְ.

X

עוֹד פַּעַם אַחַת בְּלֵבֵד בֵּין עֲצֵי הַדְּבִדְבֵן שִׁפְתֶיךָ יְקָרוֹת הַמְצִיאוֹת.
עוֹד פַּעַם אַחַת בְּלֵבֵד בְּעֵלּוֹת הַמְטוֹת חִלּוּמוֹתֶיךָ הַקְדָּמוֹנִים,
הַשִּׁירִים שֶׁנִּצְתָּם וְכָבִים. וּבֵין הַנִּצְתָּם וְהַכָּבִים
סוּדוֹתֶיךָ הַחֲמִים שֶׁל הָעוֹלָם.
סוּדוֹת הָעוֹלָם.

XI

בְּצִמְרֵת הָעֵץ שֶׁל מִסְעוֹת לְבָנִים – עַם גּוֹפֶךְ הָעֶרְפֶּלִי
הַשֹּׁבֵעַ אֶת רוּחַ הַדְּרוֹם, אֶת פּוֹרְשֵׁת אֶת פְּנֵי הַיָּם הַחֲשׂוּף
שֶׁגּוֹזֵל חַיִּים וּמִשְׁיֵב חַיִּים בְּאַצּוֹת הַבוֹהָקוֹת. נוֹצְצִים הַמְשֻׁטָּחִים
וְהֶרְחַק בְּאַפֶּק מִתְכַּנֵּץ לְבוֹ שֶׁל אֵד לָבָן וּמַדִּיף אֵלָּף דְּמָעוֹת.
אָכֵן, אֵת הַיָּם הַשּׁוֹכַחַת אֶת הָאֶהָבָה בְּמִים הָרְדוּדִים, מִתַּחַת לְפָנֵי מִי הַתִּקְנוּה.
אֵת הַיָּם הַשּׁוֹכַחַת אֶת לֵהָבוֹת צֶהָרֵי הַיּוֹם.
אֵת הַיָּם הַפּוֹרְצָת אֶת הַתְּנוּעוֹת שֶׁבְּמַלִּים הַצְּבָעוֹנִיּוֹת כְּאוֹרָה דְּבִשׁ
וְאוֹצֵרֶת אוֹתָן בְּכַד.
כְּאֲשֶׁר יַעֲבֹר הַיּוֹם לְדָף חֲדָשׁ לִפְתָּע תִּמְצָאִי עֲצֻמָּה, זֶהְבֵּת שְׁעָר
שֶׁשׁוּפָה הַשְּׁמֶשׁ, אֵל מוֹל אוֹתָהּ יָד שִׁישִׁית הַשּׁוֹלָטָה בְּמֵאוֹת הַבָּאוֹת –
גַּא זָכְרִי, לְמַעַט, אֵת הַיָּלֵד שֶׁהִתְיַמֵּר יְחִידִי בְּגַעֲשׁ הַיָּם
לְהִגּוֹת אֶת יָפִיּוֹ הַבְּלָתִי־מִשְׁגֵּשׁ שֶׁל יָפִיּוֹ.
הַטִּילִי אָכֵן אַחַת לִלְב הַיָּם, יְהִלּוּם אֶחָד לְעֵבֶר
הַשְּׁמֶשׁ הַיּוֹדְעֵת-כָּל.

XII

קחי אתך את אור היקִינטון וקדשי אותו במבועו של היום.
כה, סמוך לשמן, תסדק האגדה, וידי, שתכריע את המבול,
תופיע עם היונה הראשונה. מי יהיה הראשון שיצא למשק כנפיה,
מי יהיה הראוי לכך. מי ישא את שמה, יהגה אותו ראשון
כפי שהשמש הוגה את הנבט
הראשון.

גלים מטהרים את העולם. כל איש מחפש את פיו. היכן את,
אני קורא, והים, ההרים, העצים – אינם קימים עוד.

XIII

ספרי לי על שעת העבים שכבשה אותך
כשהרעם הקדים את לבי. ספרי לי על היד שהובילה את ידי
אל תוך העצב הגולה שלך. ספרי לי על המרחב ועל אור וחשך –
על האדוות החרישיות של ספטמבר
נדיר ורך.

פזרי את האירוסים וכרתי אתי ברית.

XIV

שובי לאי של אבני הספוג עם מזמור שכוח שיעורר
לחיים את פעמוני הכנסייה ויעניק כפת שחרית
לזכרונות אבנדים. הרחיקי מלבך את הבסתנים,
ואז שובי לטעם מהעצבות שלהם. אל תחוש
עוד דבר על הסלעים הנקשים, ועל אף זאת,
לפתע תדמה דמותך לזמרתם.
מדרגות אבן מחספסת יובילו אותך מעלה מעלה,
שם לבן יהלם לפני השער לעולם החדש.
אספי את פרחי הדפנה ואת אבני השיש לאדריכלות הלבנה של גורלך.

והיי כולד בן יומו – לב העולם.

XV

המחט המגנטית אבדה כוחה. לכל אשר תפנה היא מסגרת מפניה הלוחטים של הזריחה הברוכה. השליכי מעליך את פרחי היקנטון ומהרי ורוצי מעל לקוצץ העננים אל עבר הבשורה הטובה של מלאך שש הכנפים.

נשימת העתיד תהביל מתנות חיים.

XVI

הסתירי במצחך את הכוכב שבקשת בתוך האבל. שאי אותו וכאבי אותו ותחוי אותו את הכאב שמעבר לכאבם של בני האדם. נטשי את העם האחר שמתחתיה. את תמיד יודעת יותר ויותר. על כן את הראויה, ועל כן כאשר את נושאת את דגלה, צבע מר מכסה את חזות כל הדברים הנדמים עולם ומלואו.

XVII

לא למדת דבר מכל הנולדים ומכל המתים בתשוקה. בדי עמל רכשת יאמון בחיים שלא השכילו לאלף אותך ודבקת בחלומך. מה כבר מסגלים הדברים לומר, לבטח אין בכוחם להטיל בך דפי. וכאשר את בזהקת בשמש המדיפה עליך טפות ושתיקות ופרחי יקנטון – אני מכנה אותך המציאות האחת והיחידה. כאשר את נמלטת מהחשך ושוב חוזרת בזריחה – מבוע, פרח חתום, קרן אור – אני מכנה אותך המציאות האחת והיחידה. כאשר את נוטשת מאחוריך את מי שנבלעים באי־קיום ומעניקה אנושיות מעצמך, אני חוזר ומתעורר מהתמורה שחלה בך...

חדלי להשתעשע. פתחי את הקלף המנצח, קלף האש, וקראי את הגאוגרפיה של האנושות.

XVIII

כהות בזהקת – ריסים מערסלים מעל מרחביו המיתיים של העולם.
חלפו הימים שבהם הגיחה השתיקה אל חזה הרוח, חלפו הימים
שהרוח כנתה בשם את קרביה.
כעת יד אוחות בטבע היוצא במרוצה כילד,
עיניו מפתעות ממראה פלג כחל בעליו מוארת,
מענן חדש שצורתו כפה שקופה,
ובעוד אני חורט בלבו של עץ אגוז, ממשמש את חול הים,
ומודד את המרחק האינסופי,
אבדו לי האותות המבשרים את בואך לעולם.
היכן את כאשר רוח הדרום מיבשת את הנפש
והפליאדה מרמזת ללילה לשחרר את האינסוף.
היכן את?

IXX

כאשר תעניקי שם אחר לפרג שלך – יבקע פרח האש.
משם ואילך, היכן שתולדי שוב, היכן שתשתקפי,
היכן שתנפצי את צלמך – תשוקתי תלבלב באפריל,
תבקע באותה הקלות הכואבת ותשחרר את שבע
להבות הגיגיה.

XX

אור עז שהקפיא את האפק, המים שעצרו בשוניות,
העץ האחד והיחיד שציר את החלל. ועכשו,
כל שנותר הוא שתבואי, הו את, שעצבה הרוח המימנת,
תבואי במקומו של הפסל. כל שנותר
הוא שתבואי, תפני את עיניך אל עבר הים
הפתוח שאינו אלא הלחש שלך, החי, התמידי והנצחי שלך.

לא נותר אלא שתתפוגגי באפק.

XXI

אַרְצֵךְ הִיא אֶרֶץ אוֹכֵלֶת יוֹשְׁבֶיהָ וְאֶת עוֹבְרֶת מִדָּף אֶל דָּף לֹא הָרָף,
נְטוּלֶת שָׁנָה. מוֹנָה אֶת הַגְּבָעוֹת, אֶת הַפְּרָחִים, מוֹנָה יָם וְעוֹד יָם,
עַד שֶׁלֶבֶךְ הָאֶחָד הוֹפֵךְ לְלִבְבוֹת לְרוֹמִם אֶת כָּל מֵהוּתָם.
וְלִכְל אֲשֶׁר תִּפְנִי נִפְעֵר לְפָנֶיךָ הַמְּרֻחָב,
וְכָל מְלָה שֶׁאֵת מְשַׁגֶּרֶת לְאֵינְסוֹף, מְחַבֵּקֶת אוֹתִי. נַחֲשִׁי,
שֶׁקֶדִי, חוֹשִׁי

וּמֵאִידֶךְ – אֲנִי, כְּמוֹת שֶׁאֲנִי.